

doc. JUDr. Milan Sudzina, PhD.,
Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta

Oponentský posudok
na habilitačnú prácu JUDr. Ing. Jaroslava Dolného, PhD.,
„Odporovateľnosť právnych úkonov v konkurznom práve“

Rozhodnutím pána dekana Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach doc. JUDr. Miroslava Štrkolca, PhD. č. PRA 3825/2021 zo dňa 23. novembra 2021 som bol ustanovený za oponenta habilitačnej práce JUDr. Ing. Jaroslava Dolného, PhD.: „Odporovateľnosť právnych úkonov v konkurznom práve“ (Bratislava: C. H. Beck, 2021. 104 s. ISBN 978-80-8232-002-5).

Na základe tohto poverenia podávam tento oponentský posudok:

K aktuálnosti zvolenej témy:

V praxi nie je neobvyklé, že dlžníci prevádzajú svoj majetok na tretie osoby v úmysle ukrátiť uspokojenie pohľadávok svojich veriteľov. V tejto súvislosti cieľom habilitačnej práce bolo - popri analýze a systematickom výklade inštitútu odporovateľnosti právnych úkonov v oblasti konkurzného práva - aj zhodnotenie uvedenej problematiky nielen z pohľadu teórie, ale aj z pohľadu právnej praxe.

Z prehľadu odbornej literatúry tak monografickej, ako aj časopiseckej i zoznamu judikátov slovenských a českých súdnych orgánov uvedených na konci posudzovanej habilitačnej práce (najmä NSSR, NSČR, USSR, krajských súdov) vyplýva, že téma odporovateľnosti právnych úkonov v oblasti konkurzného práva je predmetom intenzívneho skúmania a v danej oblasti bolo publikovaných množstvo súdnych rozhodnutí precizujúcich predmetnú problematiku. Pre oblasť odporovateľnosti právnych úkonov je príznačné to, že existujúca judikatúra je pomerne široká, avšak – ako je v habilitačnej práci správne naznačené - často krát nejednotná pri posudzovaní odporovateľnosti právnych úkonov.

Habilitačná práca JUDr. Ing. Jaroslava Dolného, PhD. je na Slovensku prvou odbornou monografiou zameranou výlučne na skúmanie problematiky odporovateľnosti právnych úkonov v oblasti konkurzného práva a z tohto pohľadu je posudzovaná habilitačná práca nielen aktuálna, ale aj prínosná.

K zvoleným metódam spracovania:

Z cieľa dizertačnej práce, ktorým podľa autora bolo podať „výklad k jednotlivým ustanoveniam konkurzného zákona, ktorý zohľadní existujúcu judikatúru slovenských a českých súdov v oblasti odporovateľnosti právnych úkonov, ako aj existujúcu odbornú spisbu,“ možno vyvodiť, že pri spracovaní habilitačnej práce bola využitá najmä analytická metóda a metóda výkladu normatívneho materiálu i súdnych rozhodnutí. Analýzou jednotlivých ustanovení upravených v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, názorov prezentovaných v odborných monografiách, článkoch i súdnych rozhodnutiach získané poznatky autor syntetizoval do námetov de lege ferenda týkajúcich sa inštitútu odporovateľnosti právnych úkonov v konkurznom práve. Autor podrobil množstvo súdnych rozhodnutí podrobnejšej analýze, kriticky ich zhodnotil a poukázal aj na ich vzájomné rozpory a nejednotnosť pri posudzovaní odporovateľnosti právnych úkonov v konkurznom práve.

Zvolené metódy skúmania považujem za optimálne z hľadiska naplnenia cieľa práce.

K dosiahnutým výsledkom:

Posudzovaná habilitačná práca je precízne štruktúrovaná do 15. kapitol, pričom prvá kapitola má prevažne teoretický charakter a predstavuje východisko pre analýzu a výklad jednotlivých ustanovení vťahujúcich sa na inštitút odporovateľnosti právnych úkonov v konkurznom práve, pri uplatnení ktorého je potrebné nájsť rovnováhu medzi ochranou veriteľov a tretích osôb, s ktorými dlžník uskutočnil transakcie.

V rámci prvej kapitoly autor poukazuje na skutočnosť, že konkurzné právo berie veriteľom právo individuálneho vymáhania pohľadávok a nahrádza ho právom podieľať sa na tvorbe rozhodnutí o tom, ako má byť s dlžníkovým majetkom naložené a zároveň toto právo v súlade s pravidlom pari passu vykonávajú veritelia kolektívne. Tento účel sa dosahuje aj prostredníctvom skúmania právnych úkonov dlžníka uskutočnených ešte pred samotným začatím konkurzného konania s cieľom zhodnotenia možnosti ich odporovateľnosti, čo

v konečnom dôsledku vedie k zvýšeniu hodnoty dlžníkových aktív. V prvých štyroch kapitolách sa habilitant venuje všeobecným otázkam odporovateľnosti právnych úkonov, a to účelu odporovacieho práva, aktívnej a pasívnej vecnej legitímácii a uplatňovaniu odporovacieho práva.

Osobitnú pozornosť si zaslúžia nasledujúce kapitoly (5. až 9. kapitola), v ktorých je obsiahnutý detailný rozbor jednotlivých skutkových podstát právnych úkonov, ktorým je možné odporovať v oblasti konkurzného práva. Tieto kapitoly je možné považovať za ťažiskové časti posudzovanej habilitačnej práce. V desiatej kapitole sa habilitant venuje špecifikám, ktoré sú spojené s uplatňovaním odporovateľnosti súvisiacej s vyporiadaním bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Prínosom pre aplikačnú prax je 11. a 12. kapitola, ktoré sú zamerané na spôsob uplatnenia odporovacieho práva a právne následky úspešne uplatnenej odporovateľnosti. V týchto kapitolách sa habilitant zaoberá otázkami, ktoré vyplývajú z právnej praxe (napr. formuláciou petitu odporovacej žaloby, trovami konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu), a formuluje vlastné názory na riešenie problémov vyskytujúcich sa v praxi.

V ďalších kapitolách sa autor podrobnejšie venuje skúmaniu vzťahu inštitútov neplatnosti a neúčinnosti právnych úkonov, vzťahu konkurznej a mimokonkurznej odporovateľnosti a odporovateľnosti právnych úkonov v súvislosti s reštrukturalizáciou dlžníka v jej jednotlivých fázach (po začatí reštrukturalizačného konania, po povolení reštrukturalizácie, po zavedení dozornej správy) a zaoberá sa aj otázkou rozdelenia zisku alebo iných vlastných zdrojov pred splnením reštrukturalizačného plánu. Taktiež v týchto kapitolách habilitant poukazuje na nevhodnú právnu úpravu a rozhodovaciu prax súdov a ponúka návrhy na riešenie týchto nedostatkov.

Voči zvolenej systematike, metodologickému inštrumentáriu a vedeckému systému autora nemožno mať zásadnejšie výhrady. Obsahová stránka práce splnila to, čo sa od takýchto prác očakáva. Formálna stránka monografie a práca s prameňmi je na veľmi slušnej úrovni. Okrem monografií je hojne zastúpená i periodická časopisecká literatúra, okrem slovenskej a českej literatúry autor pracuje i s relevantnými inojazyčnými publikáciami. Práca s judikatúrou je takisto na nadštandardnej úrovni.

K prínosu pre ďalší rozvoj vedy:

V práci sú v jednotlivých kapitolách obsiahnuté námety de lege ferenda. Autor poukazuje na rozdiely v rozhodovacej činnosti jednotlivých súdov týkajúcej sa

odporovateľnosti právnych úkonov v oblasti konkurzného práva. Za najvýznamnejší prínos posudzovanej habilitačnej práce považujem podrobnú analýzu a výklad jednotlivých skutkových podstát právnych úkonov, ktorým je možné odporovať v oblasti konkurzného práva, pri zohľadnení aktuálnej rozhodovacej činnosti, ktorá - ako habilitant správne poukazuje - je častokrát protichodná. Práca obsahuje formulovanie vlastných záverov autora na túto judikatúru.

Habilitant poukazuje v monografii na nedostatky právnej úpravy a ponúka aj vlastné návrhy na ich riešenie, napríklad pri uplatnení odporovacej žaloby dočasným správcom (str. 10), ďalej v prípade neodovzdania účtovnej dokumentácie správcovi, kedy dochádza k ťažšiemu uplatneniu odporovacieho práva v dôsledku plynutia krátkej prekluzívnej jednoročnej lehoty na podanie odporovacej žaloby (str. 8), čo je možné podľa jeho názoru čiastočne preklenúť podaním žaloby o náhradu škody voči štatutárnemu orgánu, aj keď to nemusí pokryť uspokojenie v takom rozsahu, ktorý by bolo možné dosiahnuť v rámci odporovateľnosti právnych úkonov.

Habilitant vyslovuje vlastné názory na problémy vyskytujúce sa v aplikačnej praxi, napr. v prípade odporovateľnosti dohody o započítaní (str. 31, 32), uplatnenia odporovateľnosti tzv. ekvivalentných právnych úkonov (str. 20), určovaní spriaznených osôb (str. 29). Kriticky sa stavia aj k rozhodovacej praxi pri zisťovaní úpadku dlžníka vo forme predĺženia (str. 25), keď konštatuje, že odborná starostlivosť štatutárneho orgánu, keď sa dlžník mohol dozvedieť o svojom predĺžení, nebude zachovaná, ak stav majetku a záväzkov bude štatutárny orgán sledovať iba raz ročne pri zostavovaní účtovnej závierky. Autor analyzuje relevantnú judikatúru najvyšších súdnych autorít a poukazuje na protichodnú rozhodovaciu činnosť a formuluje v týchto prípadoch aj vlastné závery (napr. na strane 39 k otázke budúceho ukrátenia pohľadávok veriteľov, na strane 52 k otázke odporovateľnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov schválenej súdnym zmierom, na strane 59 k otázke trov konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu, na strane 62 k otázke času uplatnenia pohľadávok proti podstate).

Prínosom pre ďalší rozvoj vedy sú námety de lege ferenda prezentované vo vzťahu odporovateľnosti právnych úkonov v oblasti konkurzného práva. Habilitačná práca obsahuje niekoľko návrhov de lege ferenda (napr. na strane 34 návrh de lege ferenda týkajúci sa započítania, na strane 38 návrh týkajúci sa rozdielu obvyklej ceny plnenia a dohodnutej ceny plnenia pri odporovateľnosti právnych úkonov bez primeraného protiplnenia, na strane 70 návrh de lege ferenda týkajúci sa možnosti získavania informácií o odporovateľnosti právnych

úkonov veriteľmi). Ide o návrhy, ktoré sú nesporne výsledkom vlastnej vedeckej práce habilitanta.

Možno konštatovať, že práca je z hľadiska svojej témy, no i samotného spracovania a dosiahnutých výsledkov, obohatením vedy slovenského konkurzného práva.

Aj keď je habilitačná práca zameraná na odporovateľnosť právnych úkonov v oblasti slovenského konkurzného práva, táto problematika má v praxi často krát aj cezhraničný charakter. Vzhľadom na to, navrhujem aby sa habilitant pri obhajobe habilitačnej práce zameril na otázku odporovateľnosti právnych úkonov v insolvenčnom práve v súvislosti s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní (prepracované znenie) (U. v. EU L 141, 5. 6. 2015, s. 19).

Z vyššie uvedeného vyplýva záver, že habilitačná práca JUDr. Ing. Jaroslava Dolného, PhD.: „Odporovateľnosť právnych úkonov v konkurznom práve“ svojou aktuálnosťou, rozsahom, vedeckou úrovňou spracovania, po formálnej a obsahovej stránke spĺňa všetky kritériá, stanovené Univerzitou P. J. Šafárika a všeobecne záväznými právnymi predpismi pre tento druh kvalifikačných prác a preto navrhujem, aby po jej úspešnej obhajobe, bol JUDr. Ing. Jaroslavovi Dolnému, PhD. priznaný vedecko – pedagogický titul „docent“ v odbore: Obchodné a finančné právo.

V Košiciach 25.1. 2022

.....

doc. JUDr. Milan Sudzina, PhD.